

5 Ekim; Birlik ve Mücadelenin Simgesi

Ülkemizde eğitim sistemi yıllardır çözülemeyen sorunlarla karşı karşıyadır. Eğitimin asli unsuru olan öğretmenler bu süreçten doğrudan etkilenmekte, dolayısıyla da eğitim sistemi mesleğine küsmüş, yabancılaştırılmış öğretmenler aracılığıyla sürdürülmeye çalışılmaktadır. Bu sorumluluğun öğretmenlerde değil, siyasi iktidarlarda olduğu bir kez daha vurgulanmalıdır.

Türkiye’de öğretmenlere yoksulluk sınırının yarısından daha az ücret ödenmesi, diğer eğitim emekçilerinin açlık sınırında yaşamaya mahkum edilmesinin sorumluları, eğitimin ve eğitim emekçilerinin sorunlarına çözüm üretmek yerine, sürekli yeni sorunlar üretenlerdir. Yüz binlerce eğitim emekçisini açlığın ve yoksulluğun kısıncasına alan, mesleğine karşı küstüren bu sisteme karşı, bilimsel, demokratik, nitelikli bir eğitim yaratmak için, tüm eğitim emekçilerini ekonomik ve sosyal açıdan doyuran bir alternatif yaratılmadığı sürece, yaşanan sorunların devam etmesi kaçınılmazdır. Öğretmenlerimize, hizmetli ve memurlara insanca yaşayabilecekleri, nitelikli hizmet verebilecekleri çalışma ve yaşama koşulları yaratılmalı, bunun için de başta maaşlar olmak üzere mesleki ve özlük hakları insan onuruna yaraşır düzeye yükseltilmelidir.

Kaybedilme noktasına gelen mesleki saygılığın yeniden kazanılması için, öğretmenliğin uluslararası standartlara uygun ve bilimsel bir anlayışla yapılandırılması ve tüm eğitim emekçilerinin ekonomik, sosyal, mesleki ve özlük sorunlarının çözülmesi gerekmektedir.

Nitelikli eğitim için nitelikli öğretmenin olması gerektiği gerçeği ortadadır. Bu nedenle öğretmen yetiştirme konusundan başlayarak, eğitim süreci içerisinde öğretmenin yaşadığı bütün sorunların acil olarak giderilmesi gerekmektedir.

İçinde bulunduğumuz bütün olumsuz koşullara karşın öğretmenlerin yapabilecekleri de bulunmaktadır. Öğretmene sistem tarafından dayatılan anlayış, öğretmenlerin örgütlü mücadelesiyle kırılabilir. Öğretmenler, hem eğitim sisteminden kaynaklanan olumsuzlukları hem de kendi hakları ile ilgili yaşadıkları sıkıntıları sendikaları aracılığıyla çözebilir, alternatif bir eğitim sisteminin oluşturulmasına katkı sağlayabilirler.

Eğitim Sen, son yıllarda ivme kazanan eğitimin paralı hale getirilmesi, özelleştirilmesi ve daha da gericileştirilmesi girişimlerine karşı, 5 Ekim Dünya Öğretmenler Günü’nü tüm eğitim ve bilim emekçileri için birlik ve mücadele günü olarak görmektedir. Sendikamız kamusal, nitelikli, parasız, bilimsel, demokratik eğitimin yaşam bulması ve özgür, demokratik bir Türkiye için geçmişte nasıl mücadele etti ise, bugün ve gelecekte de aynı kararlılıkla mücadelesini sürdürecektir.

5 Ekim
Dünya
Öğretmenler
Günü

Bütün Öğretmenlerimizin
Dünya
Öğretmenler
Günü
Kutlu Olsun!

EĞİTİM SEN (Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası)
Adres: Cinnah Cad. Willy Brant Sk. No:13 Çankaya ANKARA
Tel: (0.312) 439 01 14 (pbx) Fax: (0.312) 439 01 18
E-posta: bilgi@egitimsen.org.tr Web: www.egitimsen.org.tr

Eğitim Sen Bülteni Ekidir/ Eylül 2008

Birlik, Dayanışma ve
Mücadele İle
Simgeleşen Gün!

5 Ekim
Dünya
Öğretmenler
Günü

5 Ekim 1966 ILO-UNESCO Ortak Belgesi'nde, "Öğretmenlerin Statüsüne İlişkin Tavsiye Kararı" alındı. Kararın alındığı gün olan 5 Ekim, 1994'ten bu yana bütün dünya öğretmenlerinin ortak günü olarak kutlanıyor.

Eğitim Sen ve dünyanın diğer ülkelerindeki öğretmen örgütleri, her 5 Ekim'de öğretmenlerin sorunlarını dile getiriyor, çözüm önerilerini mücadele konusu yaptığını deklare ediyor ve kamuoyu desteğini almak için girişimlerde bulunuyor.

5 Ekim öğretmenlerin örgütlü mücadelesi açısından önemli bir gündür. Öğretmenin hak arama ve hakları koruma çabasında bir mihenk taşıdır. Öğretmenin toplum içindeki saygısının pekişmesi ve nitelikli eğitimin saygın bir unsuru olma talebinin varlığı bulduğu bir gündür.

5 Ekim öğretmenlerin birlik, dayanışma ve mücadele günüdür. Bütün toplumlara bağlayan, bütün öğretmen örgütlerinin uyması gereken kuralların evrensel hükümlerini taşıdığı günün adıdır.

"Tavsiye Kararı" öğretmenlerin konularını güçlendirmeyi, haklarını geliştirmeyi ve korumayı amaçlayan bir anlamda uluslararası düzeyde belirlenmiş bir toplu sözleşme niteliğindedir. 145 paragraftan oluşan belge, öğretmenlik mesleğinde işe alınma, işe alınmada seçme ve formasyon, mesleğe hazırlık, değişik düzeydeki öğretmenlerin meslek sorunları, istihdam güvenliği, öğretmenin hak ve sorumlulukları, disiplin işleri ve mesleki bağımsızlıkları gibi konuların bütününe kapsamaktadır. Ayrıca; tatil, ücret, özel izinler, araştırma izinleri, çalışma saatleri ve koşulları, eğitim-öğretim yardımcı personelleri, sınıf mevcudları, öğretmen dağılımı, uzak bölgelerde ve kırsal kesimde çalışan öğretmenlerin özel düzenlemeler, ailesel yükümlülükleri olan öğretmenlerle ilgili düzenlemeler, sağlık, sosyal güvenlik ve emeklilik gibi konuları kapsamaktadır.

Öğretmenlerin Statüsü Tavsiyesi Türkiye tarafından da imzalanmıştır. Bunun sonucu olarak Türkiye Cumhuriyeti bu tavsiyenin özüne uygun davranış değişikliklerini kabul etmiştir. Türkiye'nin imzasının arkasında durma, metnin özüne uygun kararlar alma yükümlülüğü devam etmektedir.

5 Ekimi Sorunlarla Karşılıyoruz

Türkiye'de eğitim emekçileri 5 Ekim Dünya Öğretmenler Günü'nü kutlamaya hazırlanıyor. Öğretmenlik mesleği açısından uluslararası genel kabullerin simgesi sayılan 5 Ekim'i Türkiye'deki öğretmenler, her gün biraz daha zorlaşan ekonomik, demokratik ve mesleki sorunlarla karşılıyor.

Milli Eğitim Bakanlığı'nda artan siyasi kadrolaşmalar, sürgünler, keyfi atamalar ve eğitimi daha da gerileştiren uygulamalar yaşanan sorunları daha da artırmıştır. Sorunların çözüm üretileceği yerde her yıl katlanarak büyümesi tüm eğitim emekçilerini olumsuz etkilemektedir. Öğretmenler yoksulluk sınırının altında, memur ve

hizmetliler açlık sınırında maaş almaktadırlar. Hükümetin önümüzdeki yıl için verdiği sefalet zammı, bu yoksulluğu mutlak olarak arttıracak, diğer ülkelerde çalışan eğitim emekçileri ile aramızdaki sosyo-ekonomik uçurumu daha da büyüyecek.

Ülkemizde eğitim sisteminin en önemli unsurlarından birisi olan öğretmenler 5 Ekim'i, her yıl diğer ülkelerdeki meslektaşlarına kıyasla daha mutsuz karşıyor. Çünkü Türkiye'deki öğretmenler, toplumsal statüleri, ekonomik, sosyal ve özlük hakları açısından oldukça geri durumdalar.

Türkiye'deki eğitim emekçilerinin tamamına yakını yoksulluğun kısıncında bir 5 Ekim Dünya Öğretmenler Günü'nü daha karşılamaktadır. Sadece Türkiye ile OECD üyesi ülkelerde çalışan öğretmenlerin aldıkları maaşları karşılaştığımızda, neden 5 Ekim'i bir mücadele günü olarak gördüğümüz daha iyi anlaşılabilir. İşte eğitim emekçilerinin bu 5 Ekim'de içinde buldukları sosyo-ekonomik koşulları karşılaştırmalı olarak ortaya koymak amacıyla hazırladığımız ve OECD'nin yayınladığı Bir Bakışta Eğitim 2007 Raporu verileriyle gözler önüne seriyoruz.

Tablo 1'de de görüleceği üzere, OECD üyesi ülkelere seçilen 11 ülke arasında en yüksek çalışma saatlerine sahip olan ülke Türkiye'dir. Estonya'da öğretmenlerin bir yıllık toplam çalışma saati sadece 1225 saattir. Estonya'yı sırasıyla 1425 saatle İspanya, 1540 saatle Portekiz, 1659 saatle Hollanda ve Çek Cumhuriyeti, 1680 saatle Danimarka, 1742 saatle Almanya, 1762 saatle Yunanistan, 1767 saatle İsveç izlemektedir. Türkiye'de yıllık toplam çalışma süresinin 1808 saat olduğu rapordan anlaşılmaktadır. Oysa bu kriter çerçevesinde Türkiye'nin de üyesi olduğu 35 üyeli OECD (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü) ortalaması 1688'dir. Türkiye'de öğretmenler, OECD ortalamasından her yıl 120 saat daha fazla çalışmakta, ancak buna rağmen daha düşük saat ücreti almaktadır.

Tablo 2'de ülkelere göre ilköğretim okullarında ve devlet liselerinde göreve yeni başlamış öğretmenlerle en üst dereceye ulaşmış öğretmenlerin yıllık toplam brüt maaşları dolar bazında karşılaştırmalı olarak sunulmuştur. Tablodan da anlaşıldığı gibi, en yüksek öğretmen

Tablo 1: Ülkelere Göre Öğretmenlerin Yıllık Toplam Çalışma Saatleri

ÜLKE	SAAT
Estonya	1225
İskoçya	1365
İspanya	1425
Portekiz	1540
Çek Cumh.	1659
Hollanda	1659
Danimarka	1680
Almanya	1742
Yunanistan	1762
İsveç	1767
Türkiye	1808
OECD Ortalaması	1688

Kaynak: OECD Bir Bakışta Eğitim 2007 Raporu, S: 411

Tablo 2: Ülkelere Göre Yıllık Öğretmen Maaşlarının Karşılaştırılması (ABD Doları Baz Alınmıştır)

Ülke	İlköğretim Başlangıç Maaşı	En üst Derece Öğretmen Maaşı	Devlet Liseleri Başlangıç Maaşı	En üst Derece Öğretmen Maaşı
Almanya	40.125	52.062	45.022	57.671
Hollanda	32.195	46.734	33.630	67.848
İspanya	31.847	46.623	36.611	53.120
Danimarka	34.517	38.911	33.902	47.374
İrlanda	28.198	52.930	28.198	52.930
İskoçya	30.213	48.205	30.213	48.205
Portekiz	19.704	50.634	19.704	50.634
İsveç	26.234	35.750	28.387	38.785
Yunanistan	25.823	37.772	25.823	37.772
Çek Cumh.	18.654	29.078	18.955	29.663
Türkiye	17.909	21.623	18.179	21.893
OECD Ort.	27.723	45.666	31.154	51.879

Not: OECD tarafından dikkate alınan ücretler, brüt olarak hesaplanmıştır.

Kaynak: OECD Bir Bakışta Eğitim 2007 Raporu, S: 396

maaşlarının verildiği ülke Almanya iken, en düşük öğretmen maaşı veren ülke yine Türkiyedir. OECD'nin istatistikleriyle baktığımızda İspanya'da göreve yeni başlamış bir ilköğretim öğretmeni yılda toplam 31.847 dolar gelir elde etmekte, Yunanistan'da aynı şartlarda bir öğretmen yılda toplam 25.823 dolar kazanmakta iken, bu rakam Türkiye'de 17.909 Dolar'da kalmaktadır.

Yine İspanya'da en üst derecede olan bir ilköğretim okulu öğretmenin yıllık toplam geliri 46.623, Yunanistan'da 37.772 dolar iken, Türkiye'de bu rakam sadece 21.623 dolardır. Devlet liselerinde göreve yeni başlamış bir eğitim emekçisi ise İspanya'da yılda toplam 36.611, Yunanistan'da 25.823 dolar alırken, Türkiye'de göreve yeni başlayan bir lise öğretmeni brüt olarak 18.179 dolar kazanmaktadır. En üst derecedeki bir devlet lisesi öğretmenin ise İspanya'da 53.120, Yunanistan'da 37.772, Türkiye'de ise 21.893 dolar yıllık gelir elde ettiği görülmektedir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, diğer ülkelerde meslekte deneyim kazanılan yıllar ilerledikçe ödenen maaşta ciddi artışlar gözlenmekte iken, Türkiye'de bu yerinde saymaktadır ve bu anlamda da Türkiye bir kez daha sınıfta kalmıştır.

Öğretmenlik mesleği ve mesleki idealleri özellikle son yıllarda hızla yozlaştırıldı. Öğretmenlik mesleğinde yaşanan nitelik kaybının artmasında ülkeyi yönetenlerin, eğitim politikalarına yön verenlerin payı yüksek. Dolayısıyla bugün eğitim sisteminin sorunlarla boğuşmasının sorumlusu aranacaksa, esas sorumlular fedakarca çalışan öğretmenlerimiz değil, siyasi iktidarlar ve onların sözünden çıkmayan yöneticilerdir.